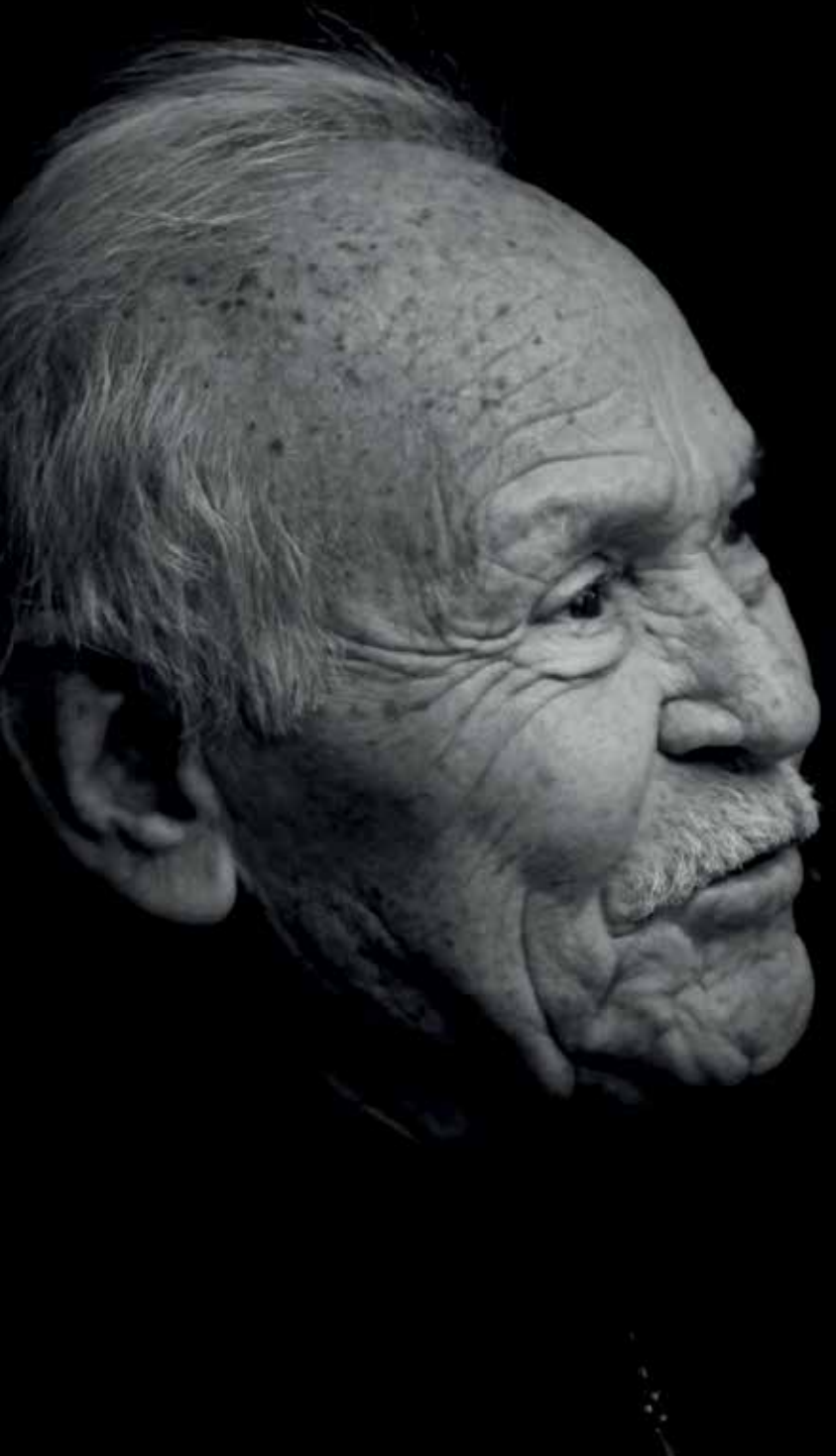

Sıcaktı.
Sıcak.
Sapı kanlı, demiri kör bir bıçaktı
sıcak.
Sıcaktı.
Bulutlar doluydular,
bulutlar boşanacak
boşanacaktı.
O, kımıldanmadan baktı,
kayalardan
iki gözü iki kartal gibi indi ovaya.
Orda en yumuşak, en sert
en tutumlu, en cömert,
en seven,
en büyük, en güzel kadın:
TOPRAK
nerdeyse doğuracak
doğuracaktı.

(Şeyh Bedrettin Destanı-Nazım Hikmet)

“Nedense bizim mahallenin yoksul çocuklarının hepsi kömür çuvalından çıkmıştı da Yaşar’ı, Nedim’i, Rıfat’ı leylek getirmişti. Belki de biz kışın dünyaya geldiğimizden leylekler burada değildi.

Suç anamın, azıcık dişini sıkıp da bizi marttan sonra dünyaya getirseydi, leyleğe binme mutluluğuna biz de erişirdik.”

“Zıkkımın Kökü”

Muzaffer İzgü; Onbeş Milyon Birinci

Anlatılan coğrafya;
Çukurova, Diyarbakır, İzmir, Karaburun, Trakya ya da hepsi, hatta fazlası.

Anlatılan insan;
Şeyh Bedrettin, Pir Sultan, Karacaoğlan, Nazım Hikmet, Orhan Kemal, Ahmed Arif, Muzaffer İzgü ya da hepsi, hatta fazlası.

Kendisiyle tanıştıktan, konuştuğundan ve hakkında araştırma yaptıktan sonra bu şiir bana neden Muzaffer İzgü’yü hatırlatmıştı?

Coğrafya farklı, zaman farklı, tarz farklı...

Ortak olan neydi?

Bu toprakların her devrindeki aydınlarının ortak paydası ve kaderi mi?

Çoğu zaman egemene karşı, düzene muhalif, farklı düşünen kitlelerden ayrı düşünen ama hep paylaşımcı,

üretken ve verici olmaları mı?

Yoksa, bedel ödemekten korkmayıp o bedeli de çok kere en ağırla ile yüklenmeleri mi?

Bugün itibarı ile 154 kitap yazmış - bu gün itibarı ile diyorum siz bu satırları okurken bu sayı 160 belki de daha fazla olabilir-;

En az üç neslin çocuklarına, tesadüfen bile olsa bir kitabı eline geçmiş olanlar da dahil, okumayı sevdirmiş; Zıkkımın Kökü romanını okuyan, filmi izleyen Trabzonlu Fadime, Erzurumlu Osman, Sivaslı Veysel, Bulgar Dimitri, Şilili Fernando ile Rus Boris’in, Adanalı kahramanımız Muzo ile kolkola “Küçük Saat’te” zamanı öğrenip; “Büyük Saat’teki” kitapçıya gitmelerine, “Yağ Camii’nde” güvercinleri kovalamalarına, “Taşköprü’den” “Seyhan Nehri’ni” seyredip; “Yüreğir Ovası’nda” bir-

likte pamuk toplamalarına aracı olan ve onlara mutluluğun ön koşulunun zenginlik değil, paylaşımcılık olduğunu öğreten;

Adana’nın halk kültürünü, yöresel kelimelerini; yazdığı romanlar, öyküler ve oyunlarda en güzel cümlelerin içinde saklayıp yarınlara bırakan; Bu İNSAN’ın üretkenliğini, paylaşımcılığını, sıcaklığını Çukurova’ya benzetmişim.

Konuşmalarımızın sonunda, söyledim de kendisine.

Yüzüne çok yakışan kocaman gülümsemesiyle baktı ve sustu.

Tevazusu da Çukurova idi.

Bedenleri doyurduğu kadar ruhları da doyuran, Karacaoğlan’ı, Dadaloğlu’nu, Yaşar Kemal’i, Orhan Kemal’i, Abidin Dino’yu ve daha nicelerini yetiştiren Çukurova’ nın alçak gönüllülüğüne denk.

Cumhuriyetin 10. yılında doğmuştur Muzaffer İzgü. Bunu da çok önemser. Hem söyleşilerinde hem de kitaplarında doğum tarihini ; “ Yıl 1933, aylardan ekim, günlerden 29, yani Onuncu Yıl... İşte o gece... “ diye söyler ve yazar.

O “On Yıl” ki her savaştan açık alınla çıkılan,

O “On Yıl” ki on beş milyon gencin yaratıldığı her yaştan,

O “On Yıl” ki demir ağlar ile yurdun dört bir baştan örüldüğü.

Muzaffer İzgü de on beş milyon birinci gençtir ve hala Cumhuriyetin en genç yüreklerinden biridir. Sayıları şimdilerde o kadar var mıdır, bilinmez.

Coşkuyla kutlanırmış Cumhuriyet Bayramları şimdikilerin aksine... Geceleri fener alayları sokaklarda dolaşır, bandolar marşlar çalarmış. İnsanlar gündüz stadyumları geceleri sokakları doldurmuş. Muzaffer İzgü doğumunu anlattığında “*Bando mızıka ile dünyaya geldim; gerçekten bando mızıka ile.*” der. Annesinin hamile katıldığı Cumhuriyet törenlerinin coşkusuna ve bandonun müziğine doğum çığlıkları ile eşlik etmiştir.

Cumhuriyet coşkusunu hala yaşamakta ve yaşatmaya çalışmaktadır.

ZOR YILLAR

Muzaffer İzgü ekonomik açıdan zor bir çocukluk yaşamıştır. O yıllarda rüzgar, çok insan için sert esmiştir. 1930-40’ lı yıllar; şehir ve insanlar savaş görmüş bir taraftan onun yorgunluğu diğer taraftan, savaştan yeni çıkmış bir ülkenin ayağa kalkış yılları ve çabası, üstüne kapıda Alman Harbi.

Gerek okumak, gerekse ailesine yardım amacıyla bulaşıkçılık, garsonluk; sinemada gazoz, sokaklarda darı satıcılığı ve daha birçok iş yapmıştır. O zor yıllara dair anlattığı, yazdığı her anıda, öyküde, romanda, kelimelerin arasına serpilmiş mutluluklar vardır. Bunu sorduğumda “*Haklısın yoksulduk ama mutluyduk çünkü paylaşırdık. Burada esas rolü annem üstlenirdi. Annem müthiş gerçekçi ve çok akılcı bir kadındı. Eve ne gelirse - ki bu çoğu zaman birkaç zeytin, bir karpuz idi - kaç kişiye o kadar paya ayırırdık. Olmayan aile bireyini ise beklerdik.*”

“*Çocuk Esirgeme Kurumunda fakir insanlara, çocuklara yemek dağıtılırdı. Yemek almak için sıra beklerken duyduğum “yazık, fakara-fakir” sözlerinden onurum incindiğinden, dağıtılan yemeklerin çok iyi olmasına, evde yiyecek ekmeğimiz olmamasına rağmen ilk günün haricinde buraya hiç uğramadım, evdeki soğan ekmeği ya da turşu ekmeği oradaki sıcak yemeklere tercih*

ettim.”

“*Mutluluğu paylaştığımız gibi sorumluluğu da paylaşırdık. Okulun birinci sınıfında para saymayı öğrenir öğrenmez, ilk aklımıza gelen şey babama para bakımından yardım etmek oldu.*” dedi ve çocuk yaşta yaptığı işleri bir bir saydı. Aile bireylerinin, emeklerini güçleri oranında koyduğu kömür yapma işini anlattı. “*Kömür tozunu su ile karıştırıp kışın kömür yapardık. Bu, babamın buluşuydu. At arabasına kömür tozunu yüklerken ‘Doldurun, başında ısınıp ders çalışıp adam olacaksınız.’ derdi. Araba dolduğu zaman geldiğimiz uzun yolu yaya dönmek zorundaydık, mutluluktan o yürüyüş, adam olmamız için gerekli olan kömür tozu arabası önde, ben ve Sefa iki kardeş onun ardında gelecekte ve kışın soğuktan güvenli yürü Allah yürü!.. Eve geldiğimizde yere iyice yığardık; uçar yoksa, hem kömür tozu gider hem de çamaşır larını ve perdelerini kirlettiğimiz komşular kızardı. Kömür tozunun ortasını iyice açar kova kova su taşırdık. Tulumabaya su basma görevi benim ve kardeşimin, su taşıma işi ise annemindi, ekmeği de emeği de paylaşırdık.*”

DÜŞ

Adana’ya ilk gecekondu yapan kişi diye anlattığı babasının bu derme çatma çinko ve çamur karışımı ya-

pıya her yıl yeni bir pencere açma hayalinden bahsetti. “*Bu yıl pencere Kuzeye bakıyordu gelecek yıl Doğuya; Doğuya bakıyorsa öbür yıl Güney’e bakıyordu*” Zıkkımın Kökü’nde bunu şöyle anlatır;

“-Avrat! ..

-Hı!..

-Diyorum ki, bu sene doğudaki pencereyi kapayıp, batıdan açak diyorum.

-Yahu herif sabah düşünsek, şimdi gece yarısı.

-Şimdi düşünsek n’olur? batıdan açarsak akşam güneşi..!

-Ben bilmem, ne halin varsa gör! benim dizlerim titriyor çamur taşımaktan.

-Yok sanki bizimki titremiyor. pekiyi, batıdan açsak n’olur?

-Allah allah, aç yahu. nereden isterse canın oradan aç, istersen depesinden aç!

-Ulan avrat sen hep böylesin zaten. sen demiyor muydun doğuyu ağaç kapıyor diye.

-İyi iyi, batıdan aç! Şimdi uyu!

On dakika sonra babam yine aşağıdan seslenirdi:

-Avrat!

-Hı!

-Ben batı dedim amma, sen haklısın, nar ağacını unuttuk, bu sefer o kapar. en iyisi kuzeyden açak!.

-Sen bilin!

-Soğuk mu alır den?

-Ne bileyim!

-Ne bilin sen?

-Allah allah, yatsana yahu.
-İki tane açak mı?
-Dört tane aç!
-Demir, demir var mı sanki bunları kapayacak?
-Sen dedin iki tane diye.
-Amma ben dört demedim ki...
-Bre herif düşünmek için sabahlara kıran mı girdi be!
-Bre avrat, şimdi karar verirsek, ben ona göre kafamdan sabaha kadar planlar Yapacam da...
-İyi iyi, iki tane aç!”

Hep düş. “*Yatıyoruz, bir gün yatağın-
dan - ikimizde hastayız- fırladı, ‘Ah
oğlum, bir Bersani pirinç olsa, dana
gözü Besni kuru üzümü de ... Annem
hoşaf yapıp pilav yapacaktı. Zatiür-
re miyiz neyiz, hoşaf ile olacak iş değil
yani.’*

Başta babası yoksullukla alay ederlermiş. “*Kıtlık var. 42-45 yılları ekmek yok evde, pırzola yediriyor babam bize ama sanal, iki kilo alır az da almaz eve gelirken.” ‘Mangalı yakmamışsınız hani.’ derdi.*

Bu her mevsim bir pencere açan ya da açmayı hayal eden babanın oğlu, yazdıkları ile kaç nesildir bu ülkenin çocuklarının hayatlarında, hayal dünyalarında pencereler açıyor. O hayatlara ışıklar girsin diye. Onu tanıdıktan sonra yazar olmaya karar veren kızıma, saçını okşarken “*Hayal kur Eylül hayal, hayal kuramazsan yazar olamazsın.*” diyordu.

TAŞ KÖRRÜ YİRMİBEŞ KURUŞ

Çocukluğunda birçok iş yapan Muzaffer İzgü’ nün, o yıllarda en çok para kazandığı ve onu en mutlu eden iş sanırım “köprüden atlamaca” işidir. Burayı küçük Muzo anlatsın “*Taş köprüye mahalleden arkadaşım Timuçin ile giderdik, ben altımda don ile köprüye çıkardım, Timuçin de oradan geçen insanlara ‘Amca şu oğlan aşağıya atlasın mı?’ derdi. Ben küçüçük çocuğum, adamlar bir bana bakar bir de köprüden aşağıya ve ‘Atlayamaz.’ derlerdi. Timuçin adamları galeyana getirir işi inada bindirir, akıllarını çelerdi. ‘25 kuruş verirken atlar.’ derdi . Anlaştıktan sonra ben cuppp aşağıya, ördek gibiydim o meslekte. 10 kuruşu Timuçin’in 15’i benimdi. Bir gün 2.5 lira ile eve gittiğimi biliyorum. Annem ‘Gene mi atladın lan!’ dedi, ben de ‘He ana atladım para kazandım.’ Bayağı meslekti yani.*

Ne ilginçtir, Bosna-Hersek’te Mostar Köprüsünden atlamayan erkeklere kız verilmezmiş, Boşnak gençleri de aşklarına kavuşmak için yüksek köprüden suya atlamak zorunda imişler. Anlaşılan ekmek parasında da kavuşma arzusunda da cesaret ortak payda.

TAŞKÖPRÜ

Seyhan Nehri üzerinde, Adana kent merkezinde, iki yakayı birleştiren, dünyanın hâlâ kullanılan en eski köprüsüdür. Roma Dönemi eseridir. Taşköprü’nün Roma İmparatoru Hadrian tarafından yaptırıldığı zannedilmektedir.

ATATÜRK'Ü GÖRDÜM

Çok anı biriktirmiş 80 yıllık dolu dolu geçen yaşamında Muzaffer İzgü. Her birini anlatırken ayrı ruh iklimlerindeydi. Kiminde neşeli, kiminde hüzünlü, bazen kızgın, bazen umutlu ancak Atatürk ile ilgili olanı tüm anlattıklarından farklıydı. Anlatırken O da biz de 24 Mayıs 1938 de istasyon meydanında Atatürk'ün yanındaydık Atatürk'ün treni Adana'ya varmadan günlerce önce başlıyor küçük Muzaffer'in heyecanı. İlk rüyasında görüyor; Atatürk konuşma yaptığı kürsüye çağırıyor Muzaffer'i, herkese onu göstererek sesleniyor. 'Muzaffer benim arkadaşım.' diyor. Bütün Adana, Atatürk'ü görmek için sabah erkenden yollara dökülüyor. Babasının omuzlarında izliyor Atatürk'ü...

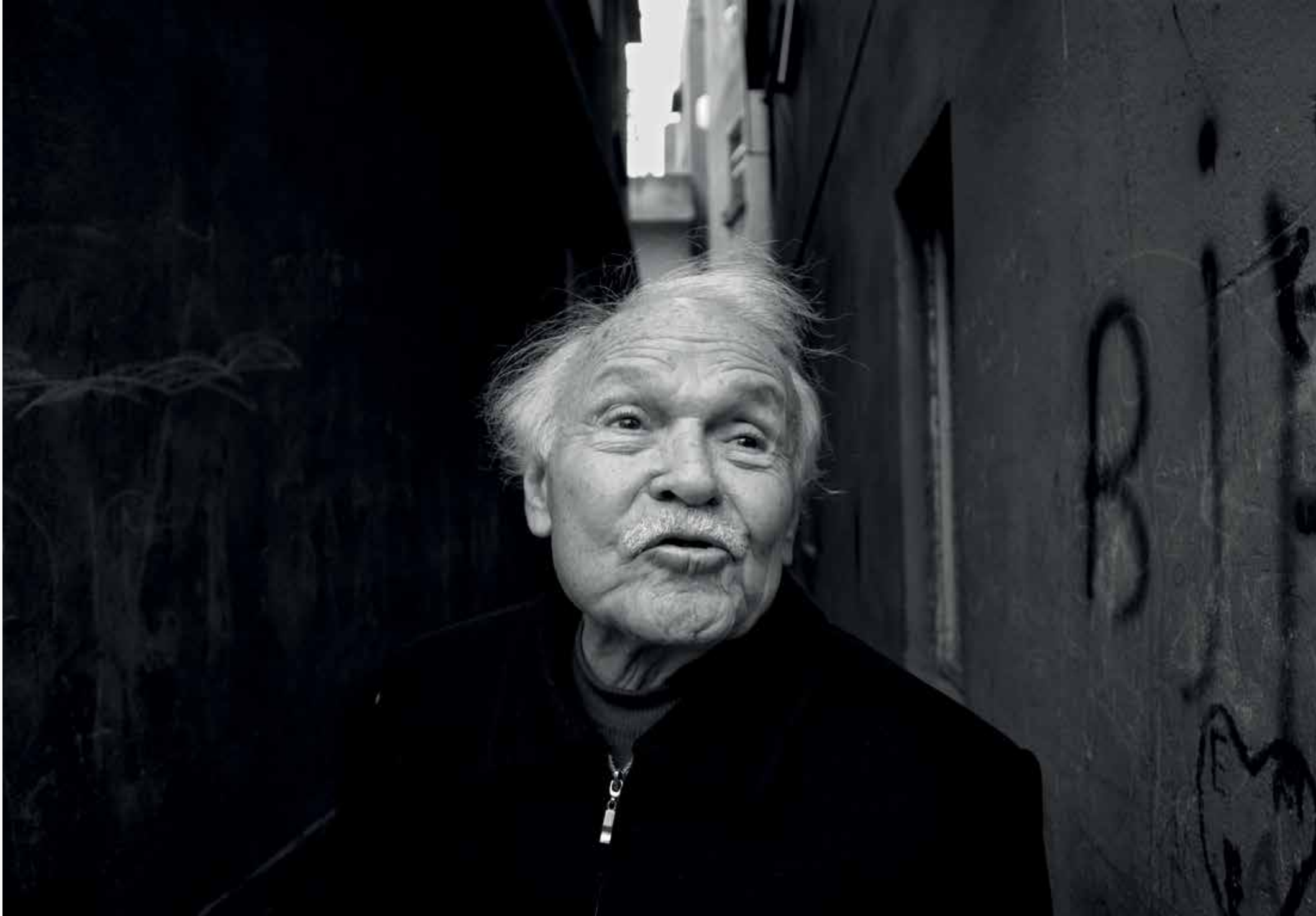
Tüm Adana'ya sesleniyor Gazi Paşa :
“-Çok çalışmalıyız.
-Çok çalışın..”
Atatürk'ü gördüğünü anlattığındaki coşku, ölümünü duyduğunda hissettiklerini anlatırken yerini hüznü bırakıyor. Ağır ve acı duyan bir ruh haliyle,“Atatürk'ün öldüğünü duyduğumda inanmadım. 'Hasta olamaz baba!' diyordum. O benim için doğüstü bir varlıktı. Adana' da, bizim Çukurova bölgesinde, ölüm olduğunda çocuğu da mezarlığa götürürler. Belki de içten içe anneler babalar kendi anne ve babalarına gösterdikleri saygıyı vefat edince isterler bilmiyorum ondan mı? Gittiğim mezarları gösterip Atatürk'ün ölümü için 'Anne böyle mi oldu.' dedim; 'Hemen hemen oğlum' dedi, sonra inanabildim öldüğüne.”
“Aklımda 50 yıl daha yazacak malze-

me var.” diyor Muzaffer İzgü. “Siyatik ağrılarım karşılık ağrı kesici içmiyorum çünkü bu ilaçlar insanın beynini uyuşturuyor, ben beynim ile sorumluluklarımı yerine getiriyorum.” İki sebepten dolayı topluma karşı sorumlu ve borçlu hisseder kendisini: Birincisi Atatürk'ün çok çalışın sözünü yerine getirebilmek arzusu; diğeri ise yatılı okulda halkın parası ile okumuş olmasıdır. Bunu da “Donumuza kadar bu halk bizi giydirdi, yedirdi, nasıl çalışmam...” diyerek anlatır. Atatürk'ün öğüdünü tutmuştur Muzaffer İzgü, hep çalışmıştır. 154 eser meydana getirmiştir.

SEYHAN SAZDA HAMLET

Sekiz buçuk yaşındayken Adana Halk Evi Tiyatrosunda Kral Lear'ı izlemiştir. Anısını şöyle anlatır. “O zaman, sıcak, vantilatör kullanıyor; sahne yapmışlar biraz baktım ettim arkası traktör, eski halkevinin bahçesine yere oturup izliyoruz. (Şimdiki Kız Lisesinin yanındaki Ulus Parkı) Oyun bitti herkes birbirine bakıyor. Bütün halk ayakta alkışlıyor. Hep derler ki 'Halk anlamaz Hamlet'i bilmez.' Nasıl anlamaz bilmez? Ben o yaşımda anladım.
“Adana' da Seyhan Saz Gazinosu vardı. Irmağın kıyısında Adana eski garajının yerinde. Önce üç kadın sahneye çıkar Çamlıca'nın Üç Gülü diye. Onlar şarkıya çıkardı. Arkasından dansöz şıkır şıkır; sonra İstanbuldan

gelen tiyatro, tiyatro her zaman vardı.”

Babam orada garsondu oradan biliyorum bu kadar içini. Adamcağz beni alırdı oraya sokardı. Halk aşağıda oturmuş sahneyi seyrediyor Hamlet'i orada izledim. Babamla işi bitirir, uykulu, eve gelirdim. O günden sonra evde 'olmak ya da olmamak' diyerek kelleler yapıp evde oynuyorum. Anam da 'Herif bu çocuğa ne oldu.' derdi. Babam 'Tiyatro var, onu taklit ediyor.' derdi. Öyle kapmıştım ki hiç unutmam.”

ŞEKERPARE

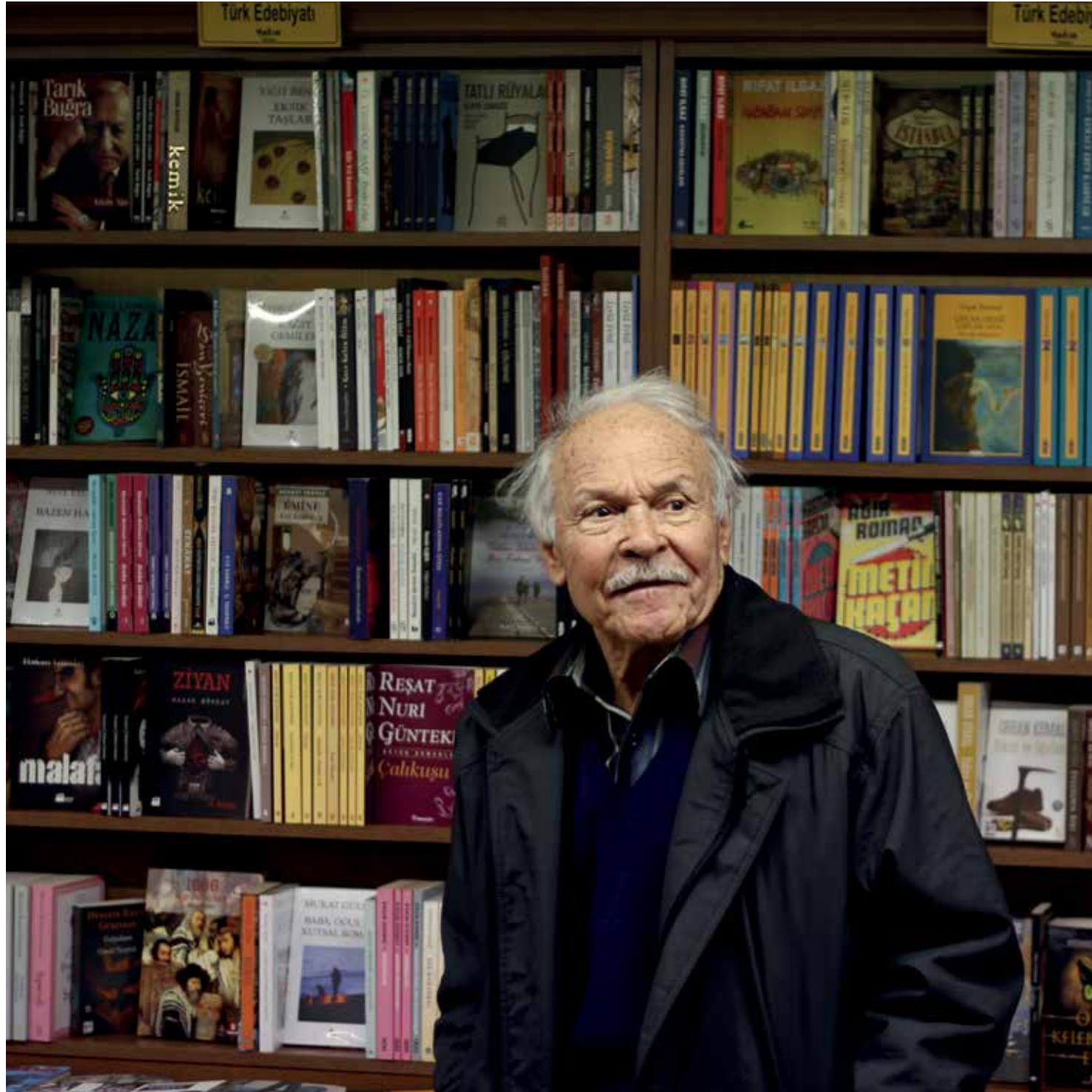
“Tiyatrocular tok karnına çıkmaz sahneye, oyundan sonra yemek yerlerdi. Bir garson da nöbetçi kalır, onlara hizmet ederdi. O gün şansım-dan babamış nöbetçi. 'Baba ne olur yanlarına sokulsam.' dedim. Kalın sesi ile artist 'Küçük gel bakalım.' dedi. Yanlarına gittim. 'Çok sevdim keşke sizin gibi olabilsem.' dedim. 'Adam yok.' dedi, 'Sen Shakespeare ol.' Aaa şeker pare dedi. Çıkışta afişe baktım. 'Şeker pare olacağım.' Dedim. Okulda adım öyle kaldı, öyle derin bir çizgidir bu yaşamımda.” Yazdığı oyunlar yıllarca ve halen sahnelenen büyük usta tiyatro ile tanışmasını böyle anlatır.

Olmuşsun be yazar dede, hem de anemin yaptıklarının tadında, hem de gülmede bu coğrafyanın Shakespeare'i.

Shakespeare 26 Nisan 1564 - 23 Nisan 1616 tarihleri arasında yaşamış, İngilizce'nin en büyük yazarı ve dünyanın seçkin drama yazarı kabul edilen İngiliz Şair ve oyun yazarı.

Mustafa Kemal Birinci Dünya Savaşı'nın yenilgi ile biten acı günlerinde, Adana da bulunmaktadır. Suriyeden çekilen Yıldırım Orduları Grup Komutanı olarak Mütarekenin ilk günlerini burada izlemiştir. Türk Ulusunun Egemenliğe ve Bağımsızlığa kavuşturma planını burada tasarlamıştır. Bunu büyük zaferden sonra 15 Mart 1923 günü Adana ya ilk geldiğinde “Bende bu vakayin ilk hissi teşebbüsü, bu memlekette, bu güzel Adana'da doğmuştur.” diyerek açıklamıştır. 24 Mayıs 1938 yılı 9. ve sonuncu kez yaptığı ziyaret Hatay'ı kurtarma amacına yöneliktir. Büyük zaferden sonra onu ilk gören Adana hastalığı sırasında son ziyaret ettiği yer de yine Adana olmuştur. Zannederiz Muzaffer İzgü, Atatürk'ü bu son gelmesi sırasında görmüştür.

MERHABA KİTAP

98 tane çocuk kitabı olan Muzaffer İzgü kitap ile tanışmasını şöyle anlatır. “Çok soğuk bir gün, evde ısınacak hiçbir şey yok, sırtım başım ıslak. Böyle yağmurlu ıslak günlerde bir arkadaşımın evine giderdim. Şubatta bizim odun kömür biterdi zaten. Evine gittiğim Nedim arkadaşım bana ‘Bugün seni eve götüremeyeceğim, ablamın nişanı var ama sana bir yer tarif edeyim, sen oraya git, orada soba var.’ dedi. Arkadaşımın bana önerdiği yer Adana Halkevi Kütüphanesiymiş. 8 yaşındaydım o zaman. Gittim. Gözlüklü bir amca sobanın kıyısına yanaşırken gördü beni, oranın müdürüymüş. Zihni amca. Bana ‘İsın evladım, kurulan, sonra da dersini çalışırsın.’ demişti.”

“O sırada baktım ki Halkevinde bir kadın kitap dağıtıyor, ‘Para ile mi?’

diye sordum. Param yok. ‘Hayır, ödünç veriliyor.’ dediler. Kitapları dağıtan kadın bana Define Adası kitabını uzattı. Yaşamımda ilk kez bir kitabı elime alıyorum. Evde odun kömür yok, kitap nasıl olsun? Açtım başladım okumaya, nasıl hoşuma gitti, kendimden geçtim.”

“İlk okuduğum kitaptır o. Aman ne macera! Dağlar, denizler, korsanlar falan... Kaçınıcı sayfadayım bilmiyorum. Omzumu dürtüyor biri... ‘Küçük! Küçük! Burayı kapatıyoruz...’ Bir baktım akşam olmuş. ‘Kitabı eve götürebilir miyiz?’ dedim, izin vermediler. Görevli, ‘Bak altına Muzaffer İzgü yazacağım, yarın gel oku’ dedi. İkinci gün, günlük güneşlik... 15.10’da son zil çaldı bizim... Koşa koşa gittim oraya... Önce dersimi yaptım, ardından ablaya gittim, kitabı aldım. İkinci günden sonra benim ikinci evim ya Adana Halkevi Kütüphanesiydi ya

Ramazanoğlu Kütüphanesi... İnanın sokaklarda koşturmadım, top oynamadım, uçurtma uçurmadım, çelik çomak oynamadım...

Halkevleri, ülkenin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ün düşüncesiyle 19 Şubat 1932’de, ilk olarak 14 merkezde (Adana, Afyon, Ankara, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Eminönü, Eskişehir, İzmir, Konya, Malatya, Samsun) kurulmuştur. Halkevlerinin kuruluş amacı; Türk halkının çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşmasını ve yapılan inkılapların yerleşmesini sağlamaktır. Halkevleri, etkin olarak varlık gösterdiği 1932-1953 yılları arasında önemli çalışmalar yapmıştır. Pek çok yayın ve eser ortaya koymuş, pek çok insanın topluma kazandırılmasını sağlamıştır. Halkın külfetsizce toplandığı, eğlendiği, çeşitli etkinlikler içinde yer aldığı ya da izlediği halkevi ve halk odalarının en önemli özelliklerinden birisi; yaygın “halk okulu” hizmeti görmeleridir. 1951 yılında kapatılmışlardır. 1961 yılında Türk Kültür Ocakları olarak yeniden açıldı. Daha sonra Halkevleri Derneği adıyla bugünkü dernek statüsüne kavuşturuldu.

Adana Halkevi (Şimdiki Büyükşehir Belediyesi) Binası

Okumayı seviyordum. Annem beni aradı mıydı gelirdi cama yakın oturduğum için beni görünce Üç kere cama vururdu. 2.sınıftan 5.sınıf bitene dek tahmin ediyorum 250-300'e yakın kitap okudum."

"Beni en çok etkileyen Jules Verne olmuştu. O günlerde çocuklar için yazan Türk yazar pek yoktu. Birkaç dergi vardı. Onlardan da aklımda kalan pek bir şey olmadı. Ömer Seyfettin şimdiki gibi sadeleştirilmemişti. Okuyabileceğimiz Türk yazar yoktu diyebilirim. Hep yabancıların tercümelerini okuduk. Zaten bir Türk yazarın kitabı varsa elden ele dolaşırdu. O zamanlar kapaklar kötü, baskılar kötü, bir çocuğa göre değil. Ama biz sevdalı gibi okurduk, sevdalıydık da. Okumak düş kurduruyordu. Yoksul evinde o düşler öyle güzeldi ki! Ben çıkar giderdim o evden, düşlerin ardı sıra. Evde otururken o düşleri görürdüm, yatarken o düşleri görürdüm. Dalar giderdim hep, annem arada dürterdi beni. İşte bu yüzden yazarlık doğuştan diyorum ben."

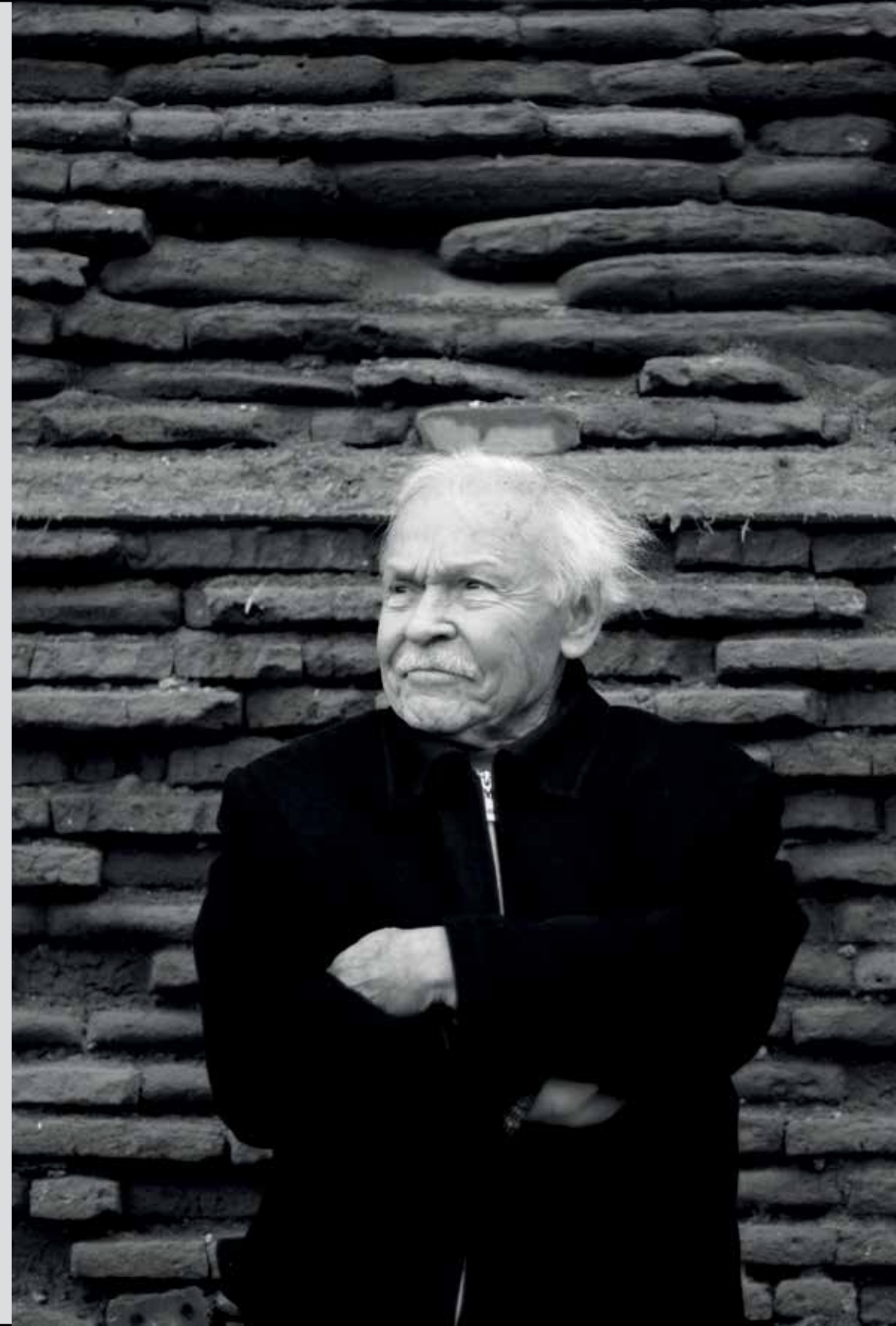
"Eğer Adana Halkevi Kütüphanesi olmasaydı bugün Muzaffer İzgü olmayacaktı. O kitaplar beni Muzaffer İzgü yaptı. O kitaplar ile ben düş kurmayı öğrendim."

HER YER KÜTÜPHANE

Büyük yazar, çocukluğundaki kütüphanenin kazanımlarını ve hayatını nasıl değiştirdiğini hatırlatırken zamanımız için şöyle bir öneri sunar: *"Kütüphaneler şehir merkezlerindedir, artık şehirler büyümüştür. Ben Yeşilyurt'ta oturuyorum. Kütüphane Konak'ta buradan bir çocuğun belediye otobüsüne binerek Konak'a inmesi mümkün değildir. Hem masraflıdır hem aileler göndermez, güvenlik problemleri de var. Bunun yerine her semtte daha küçük ve gönüllülerin çalışabileceği küçük yerler kurulsa çocuklar kitaba daha rahat ulaşırlar. Bunu birçok kuruma ve belediyelere önerdim, hayata geçse büyük bir sorun ortadan kalkar."*

İLK MEKTUP – İLK YAZI (TAŞ DUVAR)

"Yazdıklarım boyumu aşar." diyen yazar ilk yazdıkları için şu iki anısını anlatmaktadır. İlki denize bir deniz yıldızı atma hikayesidir. "Komşumuz Münevver Teyze vardı. Kimi kimse si yoktu ama her gün postacıya 'Evladım mektup var mı?' diye sorardı. Postacı da her gün aynı cevabı verir, 'Yok.' derdi. Ben o zamanlar ilkokul birinci sını-

fa başlamıştım. Okuma yazmayı öğrenmeye çalışıyordum. Anneme dedim ki: 'Anne okuma yazmayı öğrenir öğrenmez Münevver Teyze'ye mektup yazacağım.' Ve öğrenince okuma yazmayı başladım mektup yazmaya; Münevver Hanım bahar geldi, çiçekler açtı, kediler miyavlıyor eşekler anıyor ve hepsi de senin ellerinden öperler. Mektubu yazdım da bunu nasıl postaya vereceğim. Posta pulu altı kuruş ki, biz ekmeği bile mahpushaneden alıyoruz. Bak-kalda pahalı, mahpushanede zengin mahkumlar yemedikleri ekmekleri gardiyanlara verir, gardiyanlar da bize satardı. Altı kuruşa da en az bir buçuk ekmek alınırdı. Ben o gün bir

buçuk ekmeği almadım ve mektubu postaya verdim, ertesi gün gözüm yolda postacıyı bekliyorum. İşte göründü postacı, ben de nasıl heyecan nasıl heyecan, postacı kapısını çaldı Münevver Teyze'nin, Münevver Teyze okuma yazma bilmez. 'Muzafferer koş bana mektup geldi.' diye seslendi. 'Oku bakalım Muzaffer.' dedi, bende başladım okumaya: Münevver Hanım bahar geldi, çiçekler açtı, kediler miyavlıyor, eşekler anıyor ve hepsi sizin elinizden öpüyor. Nasıl mutlu oldu, mektubu elimden aldı, öptü kokladı ve koynuna soktu. Annem şunu söyledi bana, öldüğünde koynundaymış o mektup, inanır mısın, o yaşlı kadına nasıl bir yaşama zevinci vermiş o mektup."

İkincisi ise kendisinin yazarlığa başlangıç hikayem diye anlattığıdır. "4. sınıfta bir öğretmen geldi. Yusuf Gülen, ışıklar içinde yatsın. Öyle bir öğretmen ki 20 dakika bize düşün kurduruyor, 20 dakika da o düşün anlatıyor... Bazen yazdırıyor. Sonradan dedi ki 'Çocuklar yetiştirdim sizi biraz. Yazın! Bugün konu serbest.' Ben kıvranıyorum. 'Ne yazsam ne yazsam?' Bir baktım pencereden bir yaprak düşüyor. 'Ben bu yaprağı yazacağım işte.' dedim. Yaprak çok üzülüyor. Gövde anne, dal kardeşleri... 'Ben bir başıma kaldım. Ne yapacağım şimdi?' diyor aşağıya bakıyor... 'Ben bu dereye düşeceğim, duydum bu dereler ırmağa, ırmak da denize gidermiş...

Ben denize gideceğim. Denizde balıklar varmış, onlarla dans ederim, dalgalarla yarış ederim, özgürlüğe giderim' diyor. Tam bir sayfa yazdım. Adı da yaprak!

Öğretmen; '130 Muzaffer İzgü gel şu yazıyı arkadaşlarına bir oku bakalım.' dedi. Nasıl hoşuma gitti anlamam. Ardından öğretmenim o yazıyı duvara koydu. Sınıf gazetesine. Benim o yazının altında bir gidişim var ki! İki elim cebimde, görmeniz lazım. Benden büyük yazar yok, bir aşağı bir yukarı ama okuyan yok. Gittim dosdoğru başöğretmenin odasına. 'Başöğretmenim, benim yazım çıktı, okur musunuz?' Adam da 130 kilo yerinden kalkmıyor, 'Yavrurum sonra okurum.' dedi. Zorla götürüp okuttum, ardından öğretmenler odasına gittim, bütün öğretmenleri indirdim yazıyı okumaları için. Bir tek 4-B'nin öğretmeni inmedi, ona hala küsüm, şimdi görsem konuşmam. Sokağa çıktım; terzi çırağı, kasap çırağı kimi bulursam 'Bak bunu ben yazdım.' diye okuttum, eve koştum babacığım - Adana sokaklarında ıspanak satmış babacığım - 'Yazım çıktı!' diye haykırdım.'Hangi gazetede, oğlum?' dedi. 'Duvarda baba!' 'Ne duvarı oğlum?' 'Okul duvarı baba.' dedim. Koştum geldi adamcağız, hiç unutmam okudu, eğildi. 'Muzaffer sen yazar mı olacaksın oğlum.' dedi. 'Evet babacığım.' dedim ve babama verdiğim sözü tuttum, yazar oldum."

İLKOKUL

O yıllar da Adana'da trahom salgını vardır. Bu salgını önlemek amacıyla bütün çocuklar okula gitmeden önce göz muayenesi olurlar, trahomlu olan çocuklar ile olmayan çocuklar doktor muayenesinden sonra farklı okula gitmek zorunda kalırlar. Ağabeyi ile aynı okula gitmek ve trahomlu olmak için büyük çaba harcayan Muzaffer bunu başaramayınca ağabeyinden ayrılıp başka okula gitmek zorunda kalır.

Muzaffer İzgü ilköğrenimini üç farklı okulda tamamlamıştır. Önce İnönü İlkokulunda öğrenimine başlamıştır. Burası üç sınıflı bir ilkokul olduğundan dördüncü sınıfta Gazipaşa İlk okulu'na geçmiştir. Depremde okulun bir kısmı yıkılınca beşinci sınıfta İstiklal İlkokulu'nda bitirmiştir. İlkokulu bitirdikten sonra Tepebağ Ortaokulu'nda öğrenim görmüştür. Yoksulluk sebebiyle öğrenim hayatına devamın tek şartı yatılı okuldur. Ortaokuldan müdür Mustafa Bey ile öğretmenler kurulunun “ Öğretmen

olur.” diye verdiği not ile Diyarbakır Öğretmen Okuluna geçmiştir.

Trahom (Antik Yunanca: “kaba göz”) bulaşıcı göz hastalığı ve dünyada bulaşıcı körlüğün önde gelen nedenidir. Ülkemizde cumhuriyetin ilk yıllarında trahomla mücadele ekiplerinin kurulmasını gerektirecek kadar yaygın olan ancak şimdi tümü ile kontrol altına alınmış hastalıktır. Trahom konjonktiva ve korneanın kronik bir enfeksiyonudur.

DİYAR-I AŞK

Diyarbakır Öğretmen Okulu'nda hayatının aşkı Günsel Hanım ile tanışmıştır. Okulu bitince ona yakın olmak için Diyarbakır'a tayin istemiş ve Günsel Hanım ile evlenmiştir.

“Hayatta en büyük aşkım eşim, sonra da kitaplardır.” der. “Şair bir arkadaşım dördüncü eşinden boşandı, eşlerinin hiçbiri adamın kitaplarını okumuyordu, benim eşim en büyük okuyucum ve eleştirmenimdir. Yazdıklarımı ilk o okur, tespitleri ve eleştirileri benim için çok önemlidir.” der ve eşinin kitaplarının bir çoğunun isim babası olduğunu söyler. Sevgili eşinin şu sıralar sağlık sorunları vardır. Her ikisi de ilerlemiş yaşlarına rağmen her daim taze bir aşk ile birbirlerinin en büyük destekçileridir.

Bu evliliklerinden Bülent Şahin isimli oğlu, Nevin ve Sevin isminde ikiz kızları dünyaya gelmiştir. Oğulları kendileri gibi öğretmen, kızlarından biri sosyolog, diğeri psikolog olmuştur.

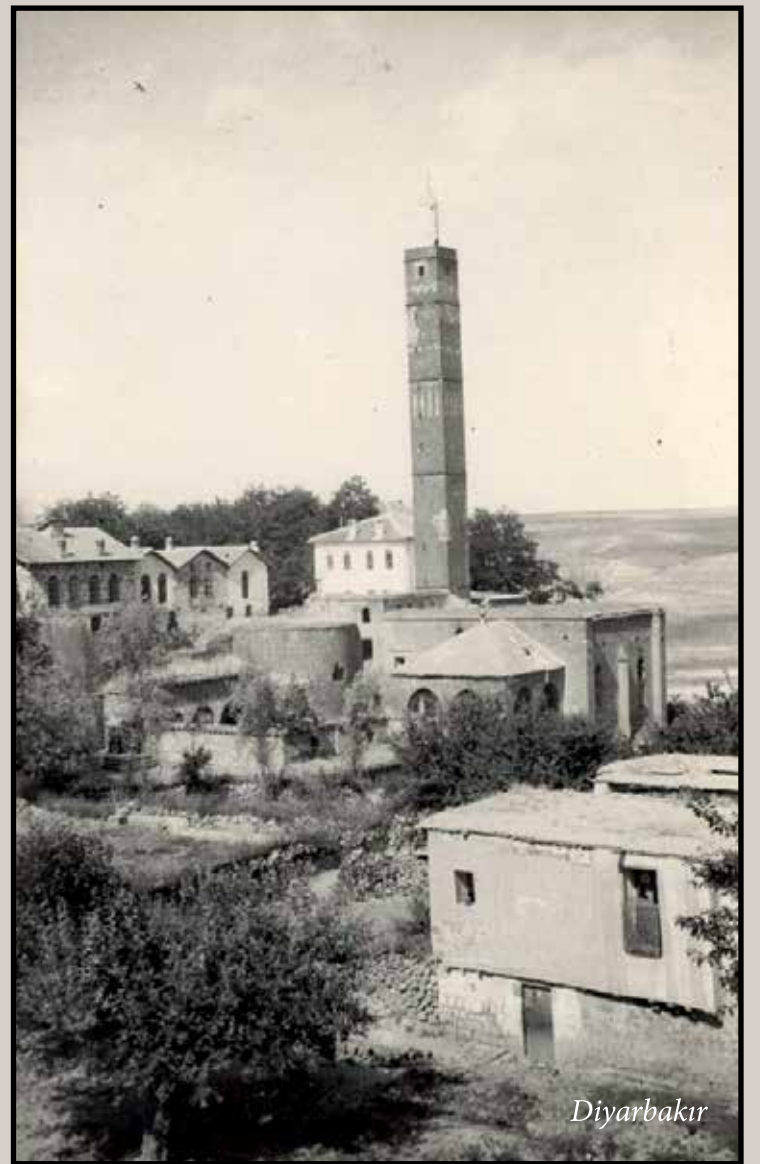
Muzaffer İzgü için cennetin tanımı: *“Mutluluk ve huzurun yaşandığı ortam.”*

ÖĞRETMENİM CANIM ÖĞRETMENİM

Öğretmenlik hayatı Diyarbakır'da başlamıştır. Diyarbakır ve çevresinde çalıştıktan sonra tayini Aydın'a

çıkmıştır. On bir yıl ilkokul öğretmenliği yaptıktan ve bilgi sınavında başarılı olduktan sonra ortaokula geçmiş, Türkçe öğretmenliği yapmıştır. On beş yıl orta öğretimde çalıştıktan sonra 1978'de emekliye ayrılmıştır.

Yazın yaşamına Aydın'daki öğretmenliği sırasında başlayan Muzaffer İzgü'nün ilk yazıları Aydın'da yayımlanan Hür Aydın gazetesinde çıkmıştır. Yıl 1959'dur. Bu yazılar küçük öyküler ve röportajlardan oluşmaktadır. Daha sonra İzmir'de bulunan Demokrat İzmir gazetesine geçmiştir. Bu gazetede ilk yazısı 8 Mayıs 1964'te yayımlanan “Kanunda Yeri Var”dır. İstanbul'da yayımlanan Milliyet ve Akşam gazetelerinde röportajları çıkmıştır. Milliyet pazar ekinde öyküleri yayımlanmıştır.

AKBABA

Bu dönemde “Akbaba” isimli gülmece dergisine her hafta bir öykü göndermiştir. Gönderdiği 42 öyküsü yayımlanmayınca Yusuf Ziya Ortaç'a;

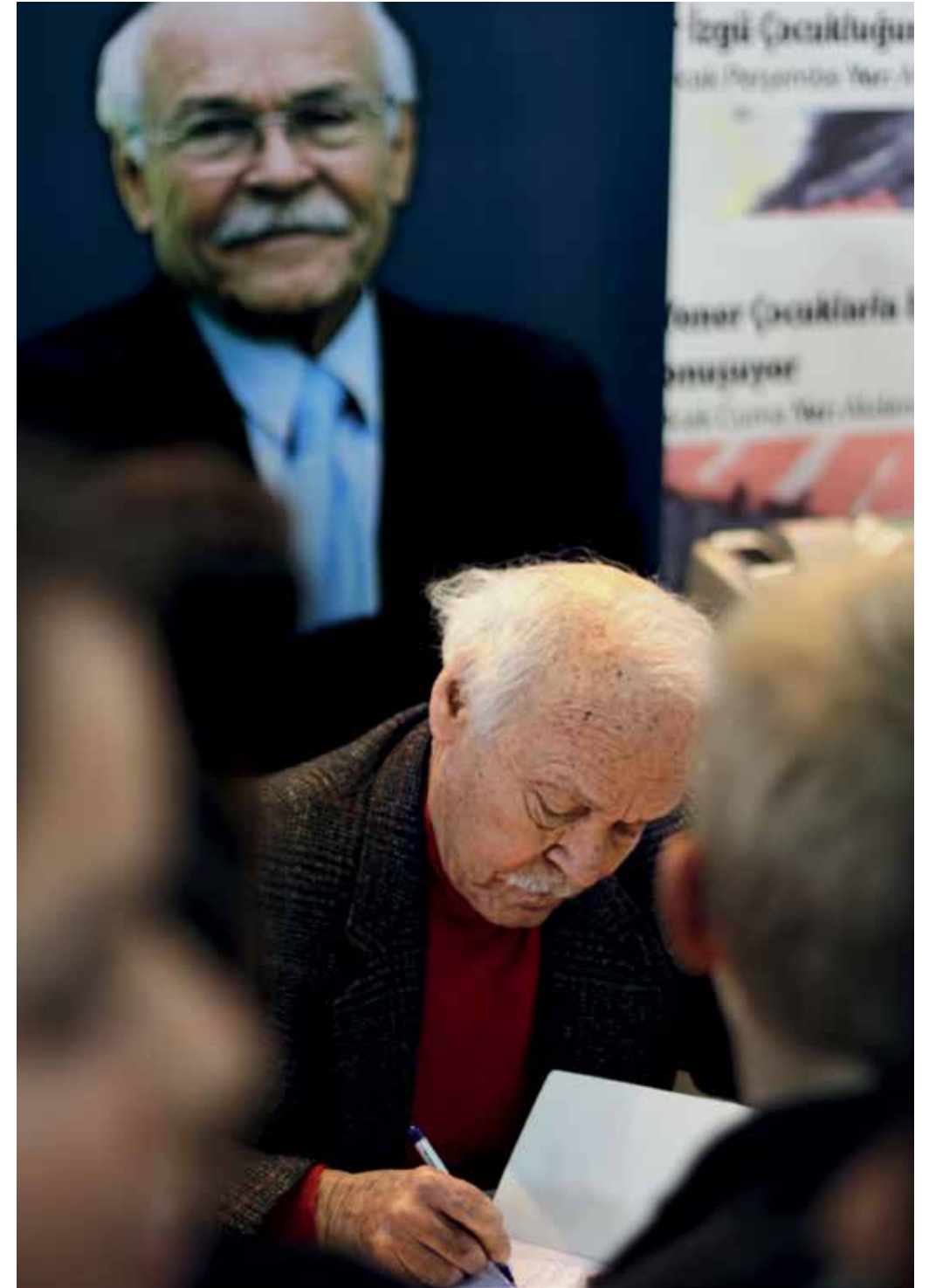
“Biliniz ki o derginin yazı kadrosuna girinceye dek posta, İzgü’ den Ortaç adına çalışacaktır???” diye telgraf çekmiştir. 26 Ağustos 1964 tarihli Akbaba’da ilk öyküsü “Resmi Hizmette Mahsustur” yayınlanmıştır. Yusuf Ziya Ortaç da kendisine bir mektup göndermiş ve ‘Çok iyi yazıyorsunuz, çok da iyi şey-

Akbaba, haftalık siyasi mizah dergisi. İlk sayısı 7 Aralık 1922 tarihinde yayımlanmıştır. Dergi Yusuf Ziya Ortaç ve Orhan Seyfi Orhon tarafından kurulmuştur. Kuruluş amacı, Aydede Dergisi’nin boşluğunu doldurmaktı. Akbaba, 208 sayı çıktıktan sonra kapanıp, 1933’te yeni harflerle tekrar yayımlanmaya başladı. 1923-1955 yılları arasında iktidardaki Cumhuriyet Halk Partisi’nden yana bir çizgi izleyen dergi, Serbest Fırka, Demokrat Parti gibi muhalefet partilerine karşı çıktığı dönemlerde okur desteğini yitirdiğinden, yayımına ara vermek zorunda kaldı (1931-1933, 1950-1951 arası). Kurucusu Yusuf Ziya Ortaç’ın 11 Mart 1967’de ölümünden sonra, Ergin Ortaç tarafından devam ettirilen Akbaba, 28 Aralık 1977’de kapandı.

ler yazacaksınız.’ diye yazmıştır. Sonrasın da gönderdiği 42 öykü de sıra ile 1964 tarihinden itibaren kapanıncaya kadar Akbaba Dergisi’nde yayınlanmıştır.

İLK KİTAP

İlk kitabı “Gecekondu” 1970 yılında çıkmıştır. Bu kitap önce “Akbaba” dergisinde tefrika edilmiştir. İkinci kitabı “İlyas Efendi” 1971 yılında yayımlanmıştır. Fakat ilk kitabından önce basılan “Şehit Osman” isimli bir çocuk kitabı vardır. İlk üç kitabı Remzi Kitapevi’nden çıkmıştır. Daha sonra Bilgi Yayınevine geçmiştir. Bu yayınevinden çıkan ilk kitabı “Donumdaki Para” (1977) olmuştur. Hala aynı yayınevi ile çalışmaktadır. Muzaffer İzgü ayrıca çok sayıda tiyatro ve radyo oyunu da yazmıştır. Yapıtlarından “Üç Halka Yirmibeş” ve “Zıkkımın Kökü” filme alınmıştır. İlk kitabı Gecekondu’yu eline aldığında çok sevinmiştir. Bunu şöyle açıklar: “Beni en çok duygulandıran an, ilk kitabım Gecekondu’yu elime aldığı zaman oldu. Titriyordum ellerim. O gece Remzi Kitabevinin bana göndermiş olduğu otuz kitabı dizdim, geçtim karşısına; baktım, baktım, baktım... Gecekondu’nun ardından öteki kitaplarım geldi.”

NASIL YAZARIM

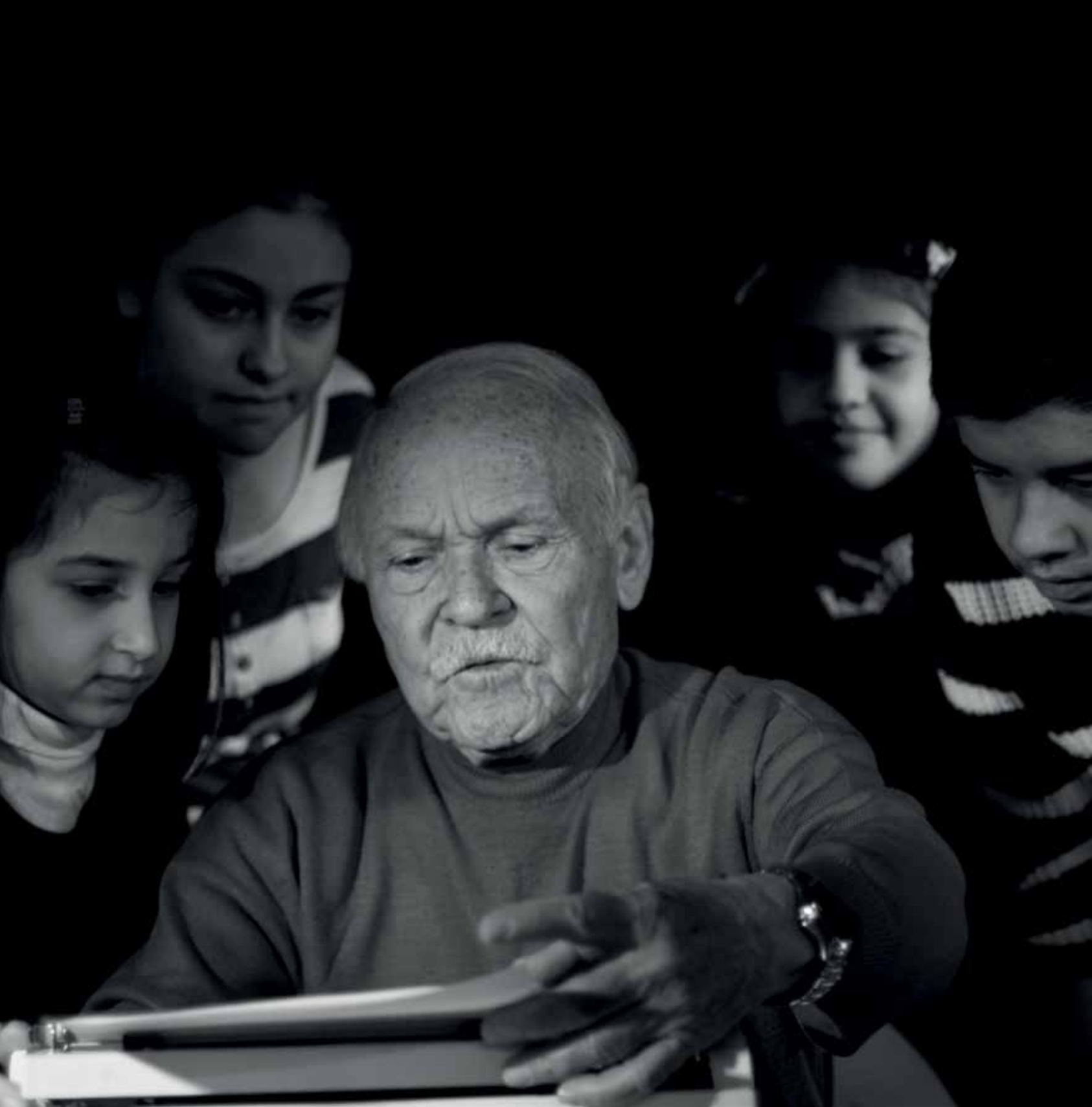
Muzaffer İzgü eserlerini meydana getirme serüvenini şöyle anlatır: *“Ben her gün yürürüm. Yürürken düş kurarım. O kurduğum düşler aslında o öykünün veya romanın bir planıdır. 4 ayda bir çocuk kitabını yazamam ben. Benim için büyük kitabı yazmak da 7-8 ay sürer. Bir oyun da aynı süre kadar zaman alır. 2 buçuk, 3 yılda yazdığım roman vardır. Planımı yaparım, planı yaptıktan sonra eve gelir o planı kağıda dökerim. Çünkü yazmaya başladığımız anda eğer planınız yoksa, tekrar daldığımız düşler sizi başka yerlere götürür. Her şey benim elimde olacak, Romanın kişileri, yeri öykünün sonucu, gelişmesi bellidir. Önceden bir plan yapmadan asla yazmam. Günü gelip, her şey kıvamına oturdu mu; yeri, kahramanı vs, o andan sonra yazmak çok basit benim için... Oturduğum sehpa bile yeter. Daktilomu koyduğum zaman karşımdaki hiçbir şeyi görmem. Kendi dünyamda, romanımın kahramanıyla birlikte gezerim. Ama yazma bitince yaşam başlar. Yazı bitti mi daktilo-
mun kapağını kaparım. ‘Üzerimden büyük bir yük kalktı.’ demem asla. İçimden ‘Ülkeme bir şey daha armağan ettim, insanlar bir şey daha kazandı.’ derim. Daha sonra yaşam başlar ve o öykü gi-*

der aklımdan. 5-6 gün, bazen bir hafta sonra tekrar okurum. Kızlarım okur ve arkasından eşim okur. Bir ekip işi gibi! Bir eleştirileri varsa söylerler bana, ben de orayı gözden geçiririm.”

HALK YAZARI

“İncili Çavuş’un Bekri Mustafa’nın, Bektaşî’nin, Nasrettin Hoca’nın torunlarıyız.” diyen Muzaffer İzgü halk yazarlığının Ahmet Mithat, Hüseyin Rahmi ile başlayıp Rıfat Ilgaz ve Aziz Nesin ile devam eden son halkasıdır. İyi bir gözlemci olan Muzaffer İzgü, yazar olarak beslediği toplum ile iç içedir. Yazdıklarında yaşadıklarından, gözlemlediklerinden yola çıkar. İçinde yaşadığı halkın sıradan insanlık hallerini, gerçekçi eleştiriler ve gülmece üslubuyla ortaya koyar. İnsanın sevinçlerini, özlemlerini, hayallerini, hayal kırıklıklarını yazar. İyisi vardır bu insanların, kötülükleri de. Topluma ve insana ayna tutar. Müzaffer İzgü, geçim sıkıntısı çeken küçük memurları, ezilen haksızlığa uğrayan vatandaşı, terör sebebiyle okula gidemeyen öğrencileri, üniversitelerin eğitim anlayışını, büyük kente göç konularını temel alıp konuşma dilini sanat estetiğine çevirerek hedef kitesine ulaşır.

DİKKAT ÇOCUK

“Çocuk okuru olmayan bir ülkenin büyük okuru olmaz.” sözünü yazarlık amacı yapar. Bu amaç doğrultusunda çocuk ve gençlere okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandıracak edebi ve estetik değerleri yüksek öykü ve romanlar yazar. Çocuk yapıtlarında gülmeceyi sıkça kullanır. Kullanış şeklini de *“Orada çok daha dikkatli olacaksınız, gülmeceyi iyi serpiştireceksiniz; iyi serpiştiremezseniz çocuk ‘ay yazar ne komik’ der, komik olursunuz. Didaktik olmaktan nefret ederim ama mutlaka bir şeyler öğretirim, okuyan çocuk artık okuyan çocuktan önceki çocuk değildir. Mutlaka bir şeyler öğrenmiştir. Ülkesi için kendisi için ailesi için...”*

Çocuklar için yazdığı kitaplarda ilkesini *“Paylaşmayı öğretmek... Atatürk ilkelerine sahip çıkmak... Gücsüzden yana olmak... Emeğe saygı göstermek... Üretmek... Doğayı sevmek... Ve bir de en önemlisi insan sevgisini çocukların kafasına yerleştirmek”* olarak açıklar.

Yazdığı çocuk kitaplarında savaş ve silaha yer vermeyen o kelimeleri kullanmamaya çalışan yazar gülmece nin gücüne atıf yaparken *“Yenilmiş, ezilmiş insanın elindeki tek silah gülmedir.”* der. Bu silah öldürmeyen, güldüren, topsuz tüfeksiz silahtır. Burada gülmececiye çok iş düşmektedir. Bu da halkını sarsmak, uyandırmak onun katılımcılığını is-

temektir.

Çocuk edebiyatının yaşayan çınarı *“Ben çocuklara düş kurdurmayı seviyorum. Düş kuran insan düşünüyor demektir, düşenen insanın beyni çalışıyor demektir Beyni çalışan soru sormaya başlar, soru sordu mu o kişi bireydir. Sürünün koyunu değildir, sorgulamadan nasıl yaşanır bir çocuk nasıl bilgi sahibi olur?”* der.

“Benim kitaplarım çocukları duygu yönünden eğitiyor, okuldaki dersler ile nasıl uygulanır bir çocuk, matematikte beş kere beş yirmibeş eder. Seyhan ve Ceyhan nehirleri Akdeniz’e dökülür, bir çocuk bundan uygulanır mı? Olur mu bu?Dersler duyguyu aktarmaz ama gerekli

mi? Çok gerekli, bir çocuk bunları öğrenmeli ama duyguyu nereden alacak? Kitaplardan. Okul kitaplarında bulamazsınız o duyguyu.Çocuk duyguyu güzel sanatlardan alır, resimden, müzikten, edebiyattan. Güzel bir müzik dinler, duygulanır; bir resim çizer, duygulanır; bir kitap okur, duygulanır. Duygu yönünden bir çocuğa en yakın olan edebiyattır. Bir yazar olarak ben çocuğu duygulandırmazsam ne duygulandıracak? Öğretmen istediği kadar çocuklara ‘Birbirinize yardım edin, arkadaş olun.’desin. Çocuk yaşanmış canlı olaylar veya yaşanmamış roman ister, şiir ister, öykü ister, oyun ister; bir çocuk ancak bundan sonra duygulanır.”

Oysa Türk eğitim sisteminin Usta'nın özelemlerinin çok uzağında olduğu, zihinsel analitik düşünceyi, yaratıcı yorum yeteneğini beslemediği, dilsel gelişimi, sözel iletişim becerisini güçlendirmede, çoktan seçmeli test teknikleriyle kategorik doğruları dayattığı, yaşamın gri alanlarını yok ederek insanı iki seçeneğe indirmediği görülür...

Çocuklara düş kurdurmayı seven Muzaffer İzgü'nün düşlerinde de çocuklar vardır. Tutku derecesinde bağlıdır çocuklara. Evinin hemen yanı başındaki ilkokulun teneffüs saatleri -hocanın tabiri ile soluklanma saatleri- buzdolabının üzerinde bir kağıtta yazılıdır. Yorulduğunda ve soluklanma ihtiyacı olduğu saatlerde hemen bahçeye koşar. Bahçenin bir kenarında onları seyrederek üç dakika. Çocukların koşmalarını, 'Yazar dede gelmiş.' diyerek yanına gelip merhaba ile başlayan kırık cümleler ile verdikleri selamlarını "**Onların sesleri dünyanın en güzel müziği, koşuşturmaları ise en güzel balesidir.**" diye tanımlar. Çocukların derse girmelelerinden sonra kuşların ağaçlardan inip okul bahçesinde çocuklardan artakalan bisküvi, kraker parçalarını yemeye başlamalarıyla, masalcı dede duvardaki kedi ahabına selam verip evine döner. Halen kullandığı emektar daktilosunun başına geçerek hayallerini kağıda aktarır. Yazar, yazar, yazar. Bu ülkeyi çocukların değiştireceğine inanarak.

RENK, SES, KOKU

İzgü'nün eserlerinde, atasözleriyle, deyimlerle, yerel sözcüklerle zenginleştirdiği halk dilinin, aydın duyarlılığıyla durulaştırılmış Türkçesinin sağladığı akıcı anlatım; seçilen sözcükler, renkler, sesler ve kokular bir ressamın elinden çıkmış bir tabloyu andırır. Yılmaz, Yener ve Akal, Muzaffer İzgü Sempozyumu'nda sundukları bildirimlerinde bu durumu dile getirirler. Yılmaz bu konuda şöyle der: "Muzaffer İzgü'nün öyküleri renklerin, seslerin ve kokuların bulunduğu bir bahçe gibidir... İzgü ile buluşmak her mevsim ayrı renklerin, ayrı kokuların, ayrı seslerin yükseldiği bir bahçede yürümeye benzer" (Yılmaz, 2006, s. 115). Yener' de ise, onun eserlerinde yer alan "...renkler aydınlığın çocuklarıdır, ..., yapıtlarında düz renklere değinmeler karışık renklere oranla daha sık görülür, bu düz renk kullanımı da kahramanların iç evrenlerinin arılığını düşündürür." (Yener, 2006, s. 136) Akal da Muzaffer İzgü'nün eserlerinde yer alan seslerle ilgili olarak şuna dikkat çeker: "Onun yapıtlarında ki ses, yaşamın dışavurumudur..." (Akal, 2006, s. 143). Bu nedenle İzgü'nün eserlerindeki gerek sesler, gerek kokular ve gerekse renkler çocuk ve genç okurların yaşamında izler bırakacak niteliktedir ve onları farklı yaşamlara doğru sürükler.

GÜLMECENİN GÖREVİ

Muzaffer İzgü' nün eserlerinin bir çoğunda gülmece vardır. Mizah sözcüğünü sevmez bunun Arapça muzah kelimesinden geldiğini söyleyerek gülmece kelimesini kullanır. Gülmecenin gücüne inanarak, *“Gülmece topsuz tüfeksiz bir silahtır, vurdu mu devirir. Ve gülmececi her zaman karşı olan insandır.”* der.

Gülmecenin içinde düşünce ve emeğin olmasını ister, gülmece ögesi onda bir amaç değil araçtır.

“Gerçek gülmececiyi okurken insan, neye, kime, niçin güldüğünün ayırdına varır. Ondan sonra ‘Niye bu böyle?’ diye düşünür ... Gerçek gülmececinin görevi olaya parmak basmaktır ve basılan parmak iyi bir yere basılmalıdır. Olay da bir avuç azınlığı değil geniş bir kitleyi ilgilendiren bir olay olmalıdır. Eğer gülmececi karşıdakine etki yapmıyorsa, okuyan kişi yazar gibi düşünmüyor veya başka bir düşünce çıkaramıyorsa o okuduklarından, gülmececi görevini yapmamış demektir.”

SINIFSALDIR GÜLMECESİ

Muzaffer İzgü' nün gülmecesi aynı zamanda sınıfsaldır. İzgü *“Zengine varlıkla gülmece yapılmaz eğer onlara yapmaya çalışırsan dal-kavukluk olur gülmece halkın yanındadır. Kimin? İşçinin, işsiz, memurun, emeklinin... Korkarak*

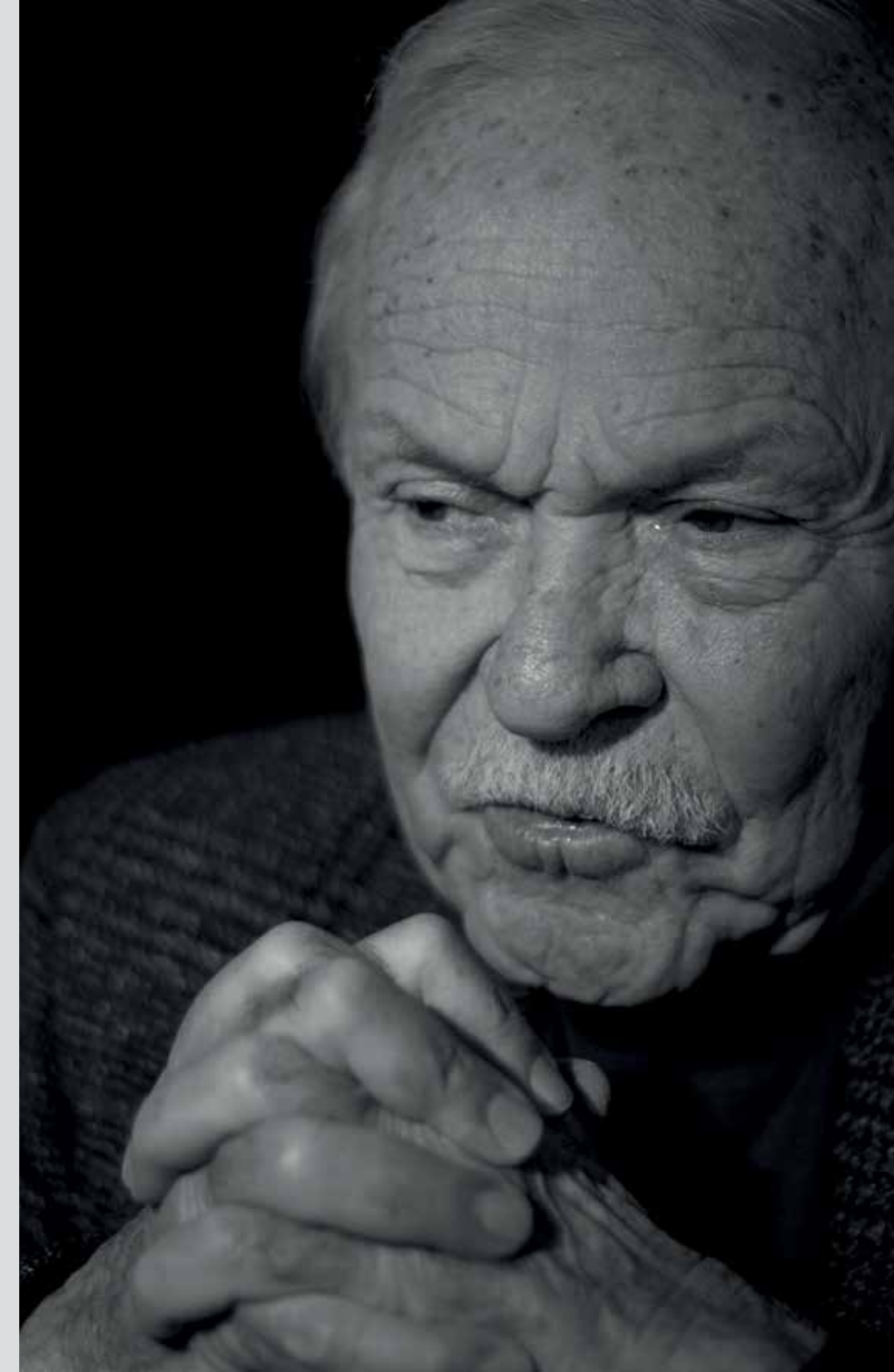
çekinerek gülmece olmaz, karanlıkların aydınlığa çıkmak gülmece ile olur.” diyerek taraf olmaktan çekinmez ve şöyle devam eder. *“Karanlıkların aydınlığa çıkması için korkmayacaksın, hele gülmececi isen bildiğini inandığını söyleyeceksin ve yazacaksın. Korkarak çekinerek gülmece yapılmaz. Gülmecede en büyük destek halktır ama o halkın önünden de gitmelidir.”*

Toplumumuzun öncü karakter peşinde gitmekten haz etmesinin sorgulanması gerektiğine inanır. İnsanımızın otoriteye itaat eden, eleştirmeyen, yönlendirilmeye müsait, kendisine önderlik edecek “babalık yapacak” birini arama çabasını kabullenmez.

Yazar gülmece yazıları ve siyasi gülmece konusunda umutsuzdur. Bunu da *“Bütün içtenliğimle söylemeliyim ki bugün siyasi gülmece yok denecek kadar azalmıştır. Hatta yoktur diyebiliriz. ‘Hamdolsun Açız, Anamı da Aldım Geldim, Padişahım Çok Yaşa, Ayı'ya Bak’ı yazdım son dokuz on yılda ama bana başka yayımlanmış tek bir gülmece kitabı gösteremezsiniz! Ben şu anda sırtını edebiyata yaslamış gülmemececi görmüyorum.”* şeklinde açıklar.

YASSAH HEMŞERİM

Muzaffer İzgü'nün kitapları geçen yıl içerisinde 56 baskı yapmıştır. Bir baskıda çocuk kitaplarının 4.000,

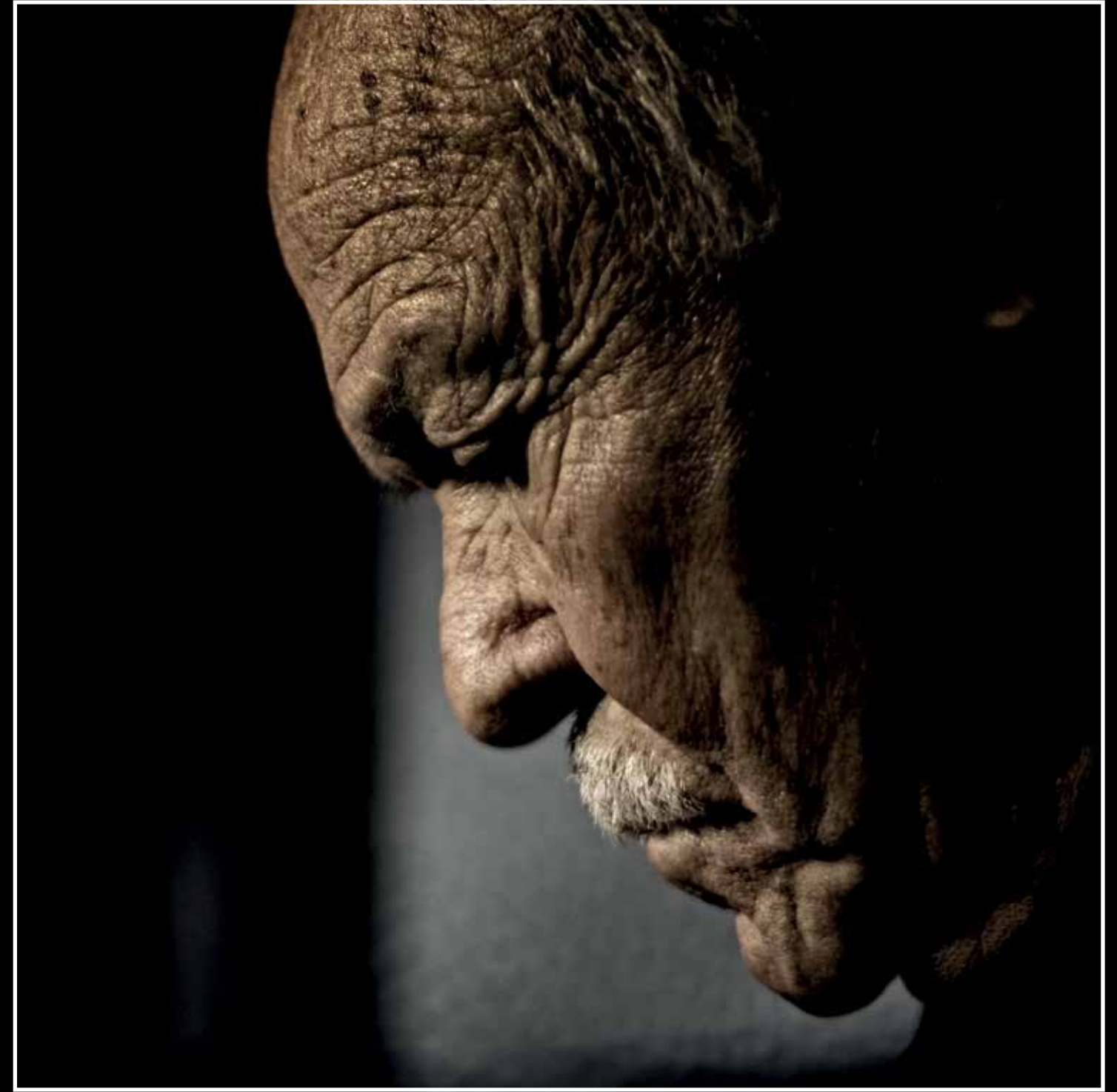

büyük kitaplarının 2.000 adet basıldığını düşünürsek ortalamaya 3.000 diyebiliriz. Bu sayıyı 56 ile çarptığımızda sonuç eşittir Türkiye'nin en çok okunan çocuk ve gençlik yazarı. Muzaffer İzgü'nün en çok okunan en bilinen eserlerinin başında "Zıkkımın Kökü" gelir. Eser ilk olarak 1969 yılında " Akbaba" dergisinde yayımlanmaya başlamıştır. Dergide her hafta bir bölüm olarak yer alan yapıt, yazarın çocukluğunu ve ilk gençliğini anlatır. Gençlik romanı özelliklerine sahiptir. Sürekli yeni baskıları yapılan kitabın 1992 yılında filmi çekilmiştir. Film, Kültür Bakanlığı Ödülü, Hindistan Udiapur film Festivali'nde Altın Film Ödülü, İspanya da en iyi yönetmen ödülü, Tokyo Film Festivalinde Asya'nın En İyileri Ödülü, Altın Koza Film Festivali'nde en iyi film ödülü de olmak üzere beş ödül almıştır.

Kitabın yakınlarda bir okulda yasaklanması büyük yazarı üzmüş daha çok da endişelendirmiştir. Yasaklamaya gerekçe olarak ergenlik çağına uygun olmaması gösterilmiştir. Muzaffer İzgü'nün özyaşamından yola çıkarak yazdığı " Zıkkımın Kökü" Adana'nın yoksul bir mahallesinde yaşayan Muzo'nun ailesi ile birlikte yoksullukla mücadelesini çocuk gözüyle aktarır. Üç yüz sayfalık kitapta sadece bir sayfada anlatılan ve yasal gerekçe olarak gösterilen şey ergenliği yaşayan çocuğun merakıdır. Oysaki yazar gençlerin " Bazı şeyler neden

böyle" demesi ve düşünmesi amacını güden edebiyat kaygısıyla yazdığı satırlardır. Açık, rahatsız edici, zararlı herhangi bir hususu içermemektedir. Öğretmen, eğitimci, yazar kimliğine ek sosyoloji ve psikoloji konusunda kendisini yetiştirme gayreti üzerine yasakla karşılaştığında haklılığını anlatmak için "**Benim kızım psikolog. Kızım okulu kazandığında 'Kızım senden bir ricam var. Ben de seninle okuyayım 4 yıl' dedim. 'Nasıl olacak baba' dedi. 'Kızım senin kitaplarını okuyacağım, diploma falan istemiyorum' dedim. Salt psikoloji öğreneyim diye... İnanır mısınız o 4 yılın sonunda öğretmen okulunda okuduğumuz pedagoji devede tüy kaldı! Kendini o konuda yetiştirmiş bir insanım. 26 yıl öğretmenlik yaptım. Benim eşim öğretmen. Bir gençlik romanında; genç mutlaka bir gün ergenlik çağına gelecek ve ergenlik çağının kendine özel bir takım duyguları olmayacak mı?**" demektedir. Bu yazarın yaşadığı ilk yasak değildir. " Donumdaki Para" adlı kitabı 1980 darbesinden sonra 12 yıl yasaklanmıştır. . " Donumdaki Para" ki Türk Dil Kurumu ödülü almıştır. Davanın iki gün geç açılmasıyla kendisi ceza almamış ancak onun deyişiyle "**kıtabı 12 yıl hapis yatmıştır.**"

Benzer bir akıbet de "Ekmek Parası"nın başına gelmiştir. Kültür Bakanlığının " Çocuk kitabı yazar mısın?" teklifini kabul edip "Ekmek Parası" nı yazar. Zıkkımın Kökü'nün çocuk-

Adana Saat Kulesi

lara yazılmış halidir. Kitap gerekli kurullardan geçtikten sonra bakanlıkca on bin adet basılır. Bundan sonrasını hocadan dinleyelim: “**Kitap Türkiyedeki kütüphanelere okul kütüphanelerine gönderildi. Bir ihtilal değişikliği oldu. ‘Oooo bu kitapta neler varmış.’ diye toplattılar kitabı. Ekmek Parası’nı da ondört yıl yasakladılar, sonraki dönemde bir Kültür Bakanı depodan görüyor alıyor okuyor, ertesi gün diyor ki, bütün kütüphanelere dağıtın.**”

Yazar bunları anlatırken en şaşkın yüz hali ile gözlerini kocaman açarak “**Çocuk kitaplarım yasaklandı düşünabiliyor musun?**” dedi. Düşünmeyenlerin dünyasında bunun olağan olduğunu kabul edeni bile şaşkırtan gerçek.

Sadece bir şehirde bir okulda yasaklanması niceliğinin azlığı önemli değildir yazar için. Birlikte gittiğimiz Adana Kitap Fuarı’nda en çok okurlarına onu imzalarken; “**Korkum güzel ülkemin yasaklar ülkesi olmasıdır. Yarın öbür gün öğretmenler Kitabı bir müdüre götürelim, Milli Eğitim Müdüğüne danışalım’ diyecekler. Öğretmen iradesi ne olacak burada? Burada onlara özgürce iradesini kullanma yetkilerini tanımıyoruz. Ben öğretmenlik yıllarımda öğrencilerime kitap verirdim. Okuma da yaptırırdım ama ben yaptırırdım. Özgür düşünemeyen öğretmenler nasıl özgür düşünen bireyler yaratacaklar.**” demişti.

ADANA, FOTOGRAF, İZGÜ

Muzaffer İzgü Adana’da doğmuştur. Çocukluğu Adana’da geçmiştir. Öğrenim ve çalışma hayatından sonra halen yerleştiği İzmir’de yaşamaktadır. Her fırsatta Adanalı olduğunu söyler. Adana Muzaffer İzgü için sadece kentlerinden biri değildir. Çok daha fazlasıdır.

Çukurova’dan, Adana’dan, İzmir’den yani bu ülkeden ve bu ülkenin insanlarından esinlenerek toplumsal gerçekçilik anlayışıyla yazdığı eserlerinde kazanımlarını yine bu toprağın insanına sunar.

Özellikle çocukluğunun ve öğreniminin bir bölümünün geçtiği bu kentin, sokakları caddeleri, parkları, yoksul ama mutlu aile yaşantısı, dayanışma içerisindeki komşuları, yaşamak için ortaya koyduğu emek ve mücadelesi, okulları, öğretmenleri ve daha pek çok şeyi, yazarın karakter özelliklerinin gelişimine ve bunun yansıdığı eserlerine etkisi büyüktür. Muzaffer İzgü her zaman halkın sorunlarından ve çıplak gerçeklerinden uzak değildir. Bunlar onun da sorunları ve gerçekleridir. Çözümün bir parçası olmaktan hiçbir zaman kaçınmamış, bu sorumluluğunu da yazdıkları ile yerine getirmeye çalışmıştır.

Muzaffer İzgü uzun yazarlık çizgisinin başından itibaren ve hala Adana’yı yazmaktadır.

Adana’yı yazdığı eserlerinin bazıları şunlardır; Ekmek Parası, Bayram Yeri, Karapamuk, Arıcık, Pazar Kuşları, Zıkkınım Kökü ve Ben Çocukken.

Muzaffer İzgü’nün öz yaşam öyküsünü anlattığı roman ve öyküler, yazarın çocukluk yıllarına ait Adana için “belge” niteliği taşır.

Yüksek bir gözlem gücüne dayanarak insanların yaşantılarını, birbirleri ile olan ilişkilerini, mekanları ve kent yaşamını anlattığı şiir tadındaki öyküleri o devrin adeta fotoğraflarıdır. Zıkkınım Kökü romanı gücünü yetkin bir edebiyattan alan belgesel özellikleri taşıyan bir yapıttır.

Kitle iletişim araçlarının yaygın olmadığı şehrin ekonomik, toplumsal ve siyasi hayatını kayıt altına alan teknolojinin gelişmediği Muzaffer İzgü’nün çocukluk yıllarına ait bu verilerin romanlarda ve öykülerde titiz bir edebiyatçının gözü ve kalemi ile kayıt altına alınması, Muzaffer İzgü’nün bir başka yönüyle de değerli olması anlamına gelmektedir.

Yoğun Göç alan Adana değişmiş ve gelişmiştir. Şaşırtıcı olan, bu eserlerde yer alan Muzaffer İzgü’nün çocukluğundaki Adana ile yaşadığımız Adana’nın benzerlikleridir. Eski ve yenin karşılaştırılmasında kentin sosyal ve kültürel benzerliklerinin aynılığı bugüne ait olmayan bitmiş ya da değişmiş benzemezlikler açısından eserlerinde ki bilgilerle yazarın değeri daha da artırmaktadır.

Şehrin mimari eserlerinin tarihsel gelişiminden çok, sosyal ve kültürel yapısına dair anlattıkları kanımca daha önemlidir. Muzaffer İzgü yaşadıklarını ve gözlemlerini yalın bir şekilde anlatır. Anlattığı yaşamlar şu an Adana'nın, Güney kısmında kalan bölgesine aittir. Bu yaşamlara ait değişimin ya da, değişmeyenlerin çokluğu ayrıca da üzerine düşünülmesi gereken bir durumdur. Çünkü 1945 yılına ait bir öyküyü her an bugün bire bir yaşamak buradakiler için sıradandır.

Muzaffer İzgü'nün eserlerindeki kente dair Adana Saat Kulesi (Büyük Saat), Küçük Saat, İstasyon, Ali Dede Mahalesi, Kız Lisesi, Tepebağ, Atatürk Parkı, Çarşı Hamamı, Horoz Dibek, Hürriyet Mahallesi, Kuru köprü, Ziyapaşa Parkı), Seyhan Nehri, Taşköprü, Ulus Parkı ve Yağcamı halen birlikte yaşadıklarımızdır. Bize geçmişten el sallayanlar ise Yazlık

sinemalar, Halkevi Kitaplığı, fayton arabaları, biraz da eskinin komşulukları ve bayramlardır.

Yazar ile birlikte çocukluğunun geçtiği, Hürriyet veya Türkocağı mahallesinde dolaştığınızda halen o mahallede yaşayan gerçek bir roman kahramanı ile karşılaşabilirsiniz. Kimisi roman kahramanı olduğunu bile bilmez. "Atatürk'ü Gördüm" isimli eserinde onunla İstasyon Meydanı'ndaki halkın heyecanını paylaşmış, aynı eserde açılışını anlattığı Atatürk Parkı'nda, Adana'ya Güç Verenler Projesi için fotoğraf çalışması yapmak da hoş bir anı olarak hep kalacaktır.

Kitap aldığı yer olarak bizlere gösterdiği Kalekapısı'nda şimdi hiç kitapçı yoksa da, "Çocuk ve Bayram" isimli öykü ile orasının bir zamanlar kitap satılan bir yer olduğu bilinecek. Ancak aynı yer zamana ne kadar daha direnir bilemiyoruz.

UMUDUNUZUN ATEŞİNİ SICAK TUTUN

Muzaffer İzgü dünyaya geldi, okudu, düşler kurdu ve düşler kurdu.

Dev Çınar Muzaffer İzgü bütün yaşananlara rağmen gelecekte umutludur. Düşüncenin gücüne inandığı için, emeğe saygısından dolayı, paylaşmakla değerlerin azalmayıp artacağını bildiği için umutludur. Umudunun ateşini sıcak tutanlar ise tutku ile bağlı olduğu "Ülkemin Geleceği" dediği çocuklardır.

Bu toprağın kadim kültürlerinin beslediği tüm şairler, öykücüler, roman yazarları ve sanatçıların eserleri gibi, 154 eserinin kendisine sunduğu ölümsüzlük kadehi ile nesiller boyu umudu olan genç yüreklere emek, paylaşım, adalet, sevgi, kısaca iyi insan olma tohumlarını ekmeye devam edecek büyük usta Muzaffer İzgü.

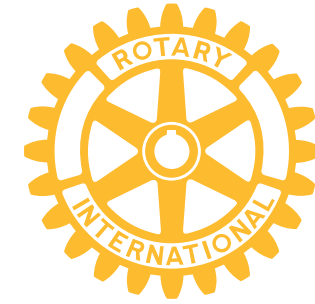
KAYNAKÇA

- 1- Küçük Dev Adam / Çocuk ve Gençlik Yazınından Muzaffer İzgü Sempozyumu.
- 2- Muzaffer İzgü Yaşamı, Sanatı, Yaptıklarından Seçmeler-Muzaffer Uyguner.
- 3- Eleştiriler Işığında Muzaffer İzgü Yapıtlarının Yeniden Değerlendirilmesi-Ali Gültekin, Zeynep Çiftçi, Arzu Yetim, Zeynep Orhan.
- 4- Zıkkımın Kökü-Muzaffer İzgü

Vahit BALTACI

1969'da doğdu.
Yaşamaya, adalet dağıtmaya,
Oytun ve Derin'e babalık yapmaya,
S. Haluk Uygur'dan fotoğraf ve diğer herkesten bir şeyler öğrenmeye,
yazmaya ve fotoğraf çekmeye çalışıyor.

Bu kitap **Seyhan Rotary Kulübü**'nün ve **Güney Rotary Kulübü**'nün katkılarıyla basılmıştır.

